

Høringsuttalelse fra Arbeiderbevegelsens Presseforbund (APF)

til NOU 2010-14:

Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte

En del av utvalget anbefaler det såkalte "flermedialitetsalternativet" der dagens nullsats for papiraviser beholdes og der det innføres en lav sats (8 %) for sammenlignbare digitale redaksjonelle produkter.

En annen del av utvalget stiller seg bak "omfordelingsalternativet", som innebærer lav mva-sats (8 %) for begge kategorier av medier, kombinert med nye ordninger med direkte støtte. Samtidig har enkeltmedlemmer gjennom særmerknader reservasjoner knyttet til begge alternativer.

Et tredje alternativ vil være å opprettholde dagens system, dvs. med nullsats på papiraviser og full sats på elektroniske medier.

Departementet ber høringsinstansene kommentere og rangere disse tre ulike løsningene i prioritert rekkefølge.

APF mener at momsfritaket må opprettholdes for aviser og fagpresse, og at det bør innføres lavmoms for digitale medier og ukepresse.

APF er grunnleggende for nullmoms på all journalistikk, men er bedt om å rangere de tre alternativene som høringsbrevet av 17. januar viser til.

APF viser til utgangspunktet for all mediestøtte at man har et felles utgangspunkt som går ut på at pressefrihet og godt fungerende medier er en avgjørende forutsetning for ytringsfrihet, rettsikkerhet og et levende demokrati. For å oppnå dette, er det avgjørende at man har mangfold og kvalitet i norske medier. Flermedialalternativet støtter en ordning der nullsatsen for papiravisene beholdes og hvor det innføres en lav sats (8%) på sammenlignbare digitale redaksjonelle produkter. Dette alternativet støtter også APF.

Erfaringer fra Danmark i 2008 viste at 71 prosent av alle nyhetssaker hadde sin opprinnelse fra redaksjonen i papiravisene. Det var med andre ord de gamle mediene – papiravisene – som hadde høyest egenproduksjon av nyheter. Det er ingen grunn til å tro at tall fra norske redaksjoner vil vise en annen tendens i egenprodusert stoff.

Redaksjonene vil også i framtida være de eneste som kan følge med og ettergå maktmisbruk og korrupsjon lokalt og sentralt. Dette understreker nødvendigheten av en bred presseordning i Norge. I motsetning til bloggere – som skriver i egne rom uten å være bundet av redaktørplakaten og Vær-varsom-plakaten – så sikrer de frie og uavhengige redaksjonene at motsvarsprinsippet holdes. Alle ytringer slippes til, og man kan være trygg på at avsenderen ikke er sponset eller betalt av en interessent.

Nyheter og analyser ligger til grunn for store deler av samfunnsdebatten, og det er nettopp denne delen av journalistikken som koster penger. Det tar tid og ressurser å sette dagsorden, og hvis man skal se til St.prp. nr. 1 så er det " Statens oppgave er å legge til rette for en velfungerende offentlig dialog". Uten informasjon om hva som skjer i den offentlige sfære er det vanskelig å få til en debatt. Vi mener derfor det er grunnleggende at man opprettholder nullmomsen på papiravisene.

Som en følge av dette vil det også være naturlig å senke momsen på mange av fagpressens publikasjoner. Flere av fagpressens publikasjoner er underlagt Lov om redaksjonell fridom, det vil si redaktørplakaten, og en stor del av disse publikasjonene arbeider med egenproduksjon av nyheter. Fagbladene har egne debattsider og viser stor plass til ytringer og kommentarer, som er viktig i samfunnsdebatten og for demokratiet. Vi mener at det blir unaturlig å skille på aviser som Nasjonen og Vårt Land og Fagpressen da alle driver med egenproduksjon av nyheter, spaltene er åpne for debatt og de setter viktige samfunnsspørsmål på dagsorden. Kravet her må selvsagt være at redaksjonen jobber etter redaktørplakaten og at man har en fri og uavhengig redaksjon.

Så er det også slik, at skillet mellom digitale miljøer og tradisjonelle miljøer ikke er gjensidig utelukkende. Mange papiraviser jobber i dag med å utvikle digitale plattformer, men for å få dette til er de avhengig av å ha midler til å utvikle seg samtidig som de produserer nyheter. Å skattelegge avisredaksjonene vil ramme flere aviser og vil føre til nedleggelse av aviser. Da har man oppnådd det motsatte av det som mediestøtten er ment for, nemlig mangfold i mediene. Å endre dagens rammer vil ramme de som allerede produserer egne nyheter og som i dag er drivende aktører i mediedebatten. Å "straffe" disse redaksjonelle miljøene ved å ta fra dem den støtten de har i dag vil føre til det motsatte av det mediestøtten er ment å være, nemlig en stimulator til mangfold.

I lys av dette mener vi det er riktig å senke momsen på digitalt innhold fra 25% til 8%. Det vil være avgjørende at de digitale mediene klarer å bygge opp egne inntekter, og vi tror at en lavmomsprosent vil bidra til dette. Ideelt sett burde også de digitale mediene få nullmoms på sin nyhetsproduksjon, men EØS-reglene kan gjøre dette vanskelig. I en slik situasjon mener vi derfor at en lavmoms på 8% er det mest riktige.

APF går imot Omfordelingsalternativet, da vi mener at det ikke er riktig å øke avgiftene og dermed straffe de mediene som i dag drar den største delen av nyhetsproduksjonen. Støtten vil også bli ustabil da den må vedtas hvert år. Dette kan ramme all langsiktighet i redaksjonene, noe som er viktig både hvis man skal være et sted for samfunnsdebatt og nyhetsproduksjon.

Når det gjelder dagens støtteordning, så er den en utfordring for de digitale mediene som har en moms på 25 prosent. Den digitale satsingen i Norge har nesten stagnert med tanke på å få til lønnsomhet i digitale medier – da lønnsomhet skaper stabilitet, forutsigbarhet og langsiktighet, noe vi mener er avgjørende når man skal drive nyhetsproduksjon og være en plattform for samfunnsdebatt. Vi mener at denne momssatsen må ned til 8% slik at også de digitale mediene kan skape seg en stabil driftsplattform, og på den bakgrunn mener vi at dagens ordning ikke virker stimulerende med tanke på å få til et mangfold også innen digitale medier.

I tillegg vil vi bemerke følgende:

Et stadig mer komplekst samfunn krever større fagkompetanse og fleksibilitet av den redaksjonelle staben. Pressestøtten kan sikre at redaksjoner vil være i stand til å utvikle og kurse sine ansatte slik at avisen er i stand til å møte morgendagens utfordringer. APF vil i den forbindelse peke på at medienes eget kompetansesenter Institutt for Journalistikk mottar årlig støtte over kulturdepartementets budsjett som en del av den spesifikke pressestøtten. Instituttet har i en årrekke spilt en viktig rolle når det gjelder praktisk kompetanseutvikling, særlig i forhold til de mindre redaksjonene. På den måten har de vært en bidragsyter når det gjelder å fremme kvalitet og endring. Den teknologiske utviklingen og markedsendringene gjør at behovet for en slik drivkraft i den redaksjonelle utviklingen og omstillingen, blir viktigere enn noen gang. APF mener derfor at støtten til IJ må opprettholdes og helst økes. En del av utvalget anbefaler det såkalte "flermedialitetsalternativet" der dagens nullsats for papiraviser beholdes og der det innføres en lav sats (8 %) for sammenlignbare digitale redaksjonelle produkter.

Vennlig hilsen

Toril S. Alfsvåg

forbundsleder APF